

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

14 päivänä heinäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Kuluttajansuoja — Asetus (EY) N:o 1924/2006 — Elintarvikkeita koskevat ravitsemus- ja terveystähteet — 1 artiklan 2 kohta — Soveltamisala — Lopulliselle kuluttajalle sellaisenaan toimitettavat elintarvikkeet — Väitteet, jotka on esitetty kaupallisessa viestinnässä, joka on suunnattu yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille

Asiassa C-19/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Landgericht München I (München I:n alioikeus, Saksa) on esittänyt 16.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.1.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Verband Sozialer Wettbewerb eV

vastaa

Innova Vital GmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja M. Vilaras,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Innova Vital GmbH, edustajanaan T. Büttner, Rechtsanwalt,
- Kreikan hallitus, asiamiehinnään A. Dimitrakopoulou ja K. Karavasili,
- Ranskan hallitus, asiamiehinnään D. Colas ja S. Ghiandoni,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään S. Grünheid ja K. Herbout-Borczak,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.2.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1924/2006 (EUVL 2006, L 404, s. 9 ja oikaisu EUVL 2007, L 12, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna 8.11.2012 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 1047/2012 (EUVL 2012, L 310, s. 36; jäljempänä asetus N:o 1924/2006), 1 artiklan 2 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Verband Sozialer Wettbewerb eV, joka on saksalainen kilpailun edistämistä ajava yhdistys, ja toisaalta Innova Vital GmbH ja joka koskee asetuksen N:o 1924/2006 soveltamista ravitsemus- ja terveysväitteisiin, jotka on esitetty yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille suunnatussa kirjeessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivit 2000/31/EY ja 2006/123/EY

- 3 Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY ("direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") (EYVL 2000, L 178, s. 1) 2 artiklan f alakohdassa säädetään, että kyseisessä direktiivissä tarkoitetaan

” kaupallisella viestinnällä’ kaikkia viestinnän muotoja, joiden tarkoituksena on kaupallista, teollista tai käsiteollista toimintaa tai säänneltyä ammattia harjoittavan yrityksen, organisaation tai henkilön tavaroiden, palvelujen tai imagon edistäminen välittömästi tai välillisesti. Kaupallista viestintää eivät sellaisenaan ole:

- yhteystiedot, jotka mahdollistavat suoran yhteyden kyseisen yrityksen, organisaation tai henkilön toimintaan, erityisesti "domain"-nimi tai sähköpostiosoite,
- viestintä, joka liittyy kyseisen yrityksen, organisaation tai henkilön imagoon tai niiden tarjoamiin tavaroihin tai palveluihin ja joka on laadittu niistä riippumattomasti, erityisesti jos tämä on tehty ilman taloudellista vastiketta;”.

- 4 Palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY (EUVL 2006, L 376, s. 36) 4 artiklan 12 alakohtaan sisältyy samankaltainen kaupallisen viestinnän määritelmä.

Asetus N:o 1924/2006

- 5 Asetuksen N:o 1924/2006 johdanto-osan 1, 2, 4, 9, 14, 16–18 ja 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Yhä useampi yhteisössä merkitty ja mainostettu elintarvike on varustettu ravitsemus- ja terveysväittein. Kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ja kuluttajien valinnan helpottamiseksi markkinoille saatettujen tuotteiden, maahantuodut tuotteet mukaan lukien, on oltava turvallisia ja asianmukaisin merkinnöin varustettuja. Monipuolinen ja tasapainoinen ruokavalio on hyvän terveyden edellytys ja yksittäisillä tuotteilla on vain suhteellinen merkitys kokonaisruokavalion kannalta.

(2) Tällaisia väitteitä koskevien kansallisten säännösten väliset erot saattavat estää elintarvikkeiden vapaan liikkuvuuden ja luoda eriarvoisia kilpailuolosuhteita. Ne vaikuttavat siten suoraan sisämarkkinoiden toimintaan. Tästä syystä on tarpeen hyväksyä yhteisön tasolla elintarvikkeiden ravitsemus- ja terveystäiteiden käyttöä koskevat säännöt.

--

(4) Tätä asetusta olisi sovellettava kaikkiin kaupallisessa viestinnässä esitettäviin ravitsemus- ja terveystäiteisiin, myös muun muassa elintarvikkeiden yleisluonteiseen mainontaan ja myyninedistämiskampanjoihin, jotka saattavat olla julkisten viranomaisten kokonaisuudessaan tai osittain tukemia. Sitä ei olisi sovellettava ei-kaupallisessa viestinnässä esitettyihin väitteisiin, kuten julkisten terveystarvomaisten ja elinten antamaan ravitsemusohjaukseen tai -neuvontaan, eikä lehdistössä ja tieteellisissä julkaisuissa tapahtuvaan ei-kaupalliseen viestintään ja tiedotukseen. --

--

(9) On olemassa useita ravitsemuksellisia tai fysiologisia vaikutuksia omaavia ravintoaineita ja muita aineita, kuten vitamiinit, kivennäisaineet ja hivenaineet, aminohapot, välttämättömät rasvahapot, ravintokuidut sekä erilaiset kasvit ja yrttiuutteet, joita elintarvikkeet voivat sisältää ja joista voidaan esittää väitteitä. Tästä syystä olisi vahvistettava kaikkiin elintarvikkeita koskeviin väitteisiin sovellettavat yleiset periaatteet. Näin voidaan varmistaa kuluttajansuojan korkea taso ja antaa kuluttajille tarvittavat tiedot tietuisten valintojen tekemiseksi sekä luoda elintarviketeollisuudelle yhtäläiset kilpailuolosuhteet.

--

(14) Muutamissa jäsenvaltioissa käytetään elintarvikkeiden merkinnässä ja mainonnassa useita erilaisia väitteitä aineista, joilla ei ole osoitettu olevan myönteisiä ominaisuuksia tai joiden osalta ei ole riittävä tieteellistä yhteisymmärrystä. On tarpeen varmistaa, että aineilla, joista esitetään väitteitä, on osoitettu olevan suotuisia ravitsemuksellisia tai fysiologisia vaikutuksia.

--

(16) On tärkeää, että kuluttajat ymmärtävät elintarvikkeita koskevien väitteiden sisällön, ja on tarpeen suojella kaikkia kuluttajia harhaanjohtavilta väitteiltä. [Harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä] 10 päivänä syyskuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/450/ETY [(EYVL 1984, L 250, s. 17)] säätämistä alkaen Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin ratkaistessaan mainontaa koskevia asioita katsonut tarpeelliseksi tarkastella vaikutusta kuvitteelliseen, tyyppilliseen kuluttajaan. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ja tässä asetuksessa edellytetyjen suojelutoimenpiteiden tehokkaan soveltamisen mahdollistamiseksi tässä asetuksessa otetaan mittapuuksi yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukainen kohtuullisen valistunut, tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja ottaen huomioon sosiaaliset, kulttuuriset ja kielelliset tekijät. Lisäksi se sisältää myös säännöksiä, joilla estetään sellaisten kuluttajien hyväksikäyttö, jotka erityispiirteidensä vuoksi ovat erityisen alttiita harhaanjohtaville väitteille. Jos väite on erityisesti suunnattu jollekin tietylle kuluttajaryhmälle, kuten lapsille, on toivottavaa, että väitteen vaikutusta arvioidaan kyseiseen ryhmään kuuluvan keskivertohenkilön kannalta. Keskivertokuluttaja ei ole tilastollinen mittapuu. Kansallisten tuomioistuinten ja viranomaisten on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen käytettävä omaa harkintakykyään keskivertokuluttajan tyyppillisen reaktion arvioimiseksi kussakin tapauksessa.

(17) Tieteellisen näytön olisi oltava ravitsemus- ja terveysväitteiden käytön tärkein näkökohta, ja väitteitä käyttävien elintarvikealan toimijoiden olisi perusteltava ne. Väite olisi näytettävä tieteellisesti toteen ottamalla huomioon kaikki saatavilla olevat tieteelliset tiedot ja arvioimalla todistusaineistoa.

(18) Ravitsemus- tai terveysväitettä ei pitäisi käyttää, jos se ei ole ravitsemusta tai terveyttä koskevien yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukainen tai jos se rohkaisee elintarvikkeen liialliseen käyttöön tai ei ota sitä huomioon tai väheksyy hyviä ravitsemuskäytäntöjä.

--

(23) Terveysväitteet olisi hyväksyttävä käytettäväksi yhteisössä vain, jos niitä on arvioitu tieteellisesti korkeimpien standardien mukaisesti. Näiden väitteiden tieteellisen arvioinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen olisi tehtävä tällaiset arvioinnit. --”

6 Kyseisen asetuksen 1 artiklan, jonka otsikko on ”Kohde ja soveltamisala”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tällä asetuksella lähennetään jäsenvaltioissa annettuja ravitsemus- ja terveysväitteitä koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden tehokas toiminta ja kuluttajansuojan korkea taso.

2. Tätä asetusta sovelletaan kaupallisessa viestinnässä lopulliselle kuluttajalle tarkoitettujen elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa tai mainonnassa esitettäviin ravitsemus- ja terveysväitteisiin.

--”

7 Asetuksen 2 artiklassa, jonka otsikkona on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa sovelletaan:

a) elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28 päivänä tammikuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 [(EYVL 2002, L 31, s. 1)] 2 artiklan sekä 3 artiklan 3, 8 ja 18 kohdan mukaisia käsitteiden ’elintarvike’, ’elintarvikealan toimija’, ’markkinoille saattaminen’ ja ’lopullinen kuluttaja’ määritelmiä;

--

2. Lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

1) ’väitteellä’ tarkoitetaan esitystä tai kuvausta, joka ei ole yhteisön tai kansallisen lainsäädännön mukaan pakollinen, mukaan luettuina graafiset sekä kuvia tai symboleita kaikissa muodoissa sisältävät esitykset, ja jossa todetaan, esitetään tai annetaan ymmärtää, että elintarvikkeella on erityisominaisuuksia;

--

- 4) 'ravitsemusväitteellä' tarkoitetaan väitettä, jossa todetaan, esitetään tai annetaan ymmärtää, että elintarvikkeella on erityisiä hyödyllisiä ravitsemuksellisia ominaisuuksia seuraavien seikkojen johdosta:
- a) energiamäärä (kaloreina),
 - i) jonka se tuottaa,
 - ii) jonka se tuottaa lisättynä tai vähennettynä määränä,
 - iii) jota se ei tuota, ja/tai
 - b) ravintoaineet tai muut aineet,
 - i) joita se sisältää,
 - ii) joita se sisältää lisättynä tai vähennettyinä määrinä,
 - iii) joita se ei sisällä;
- 5) 'terveysväitteellä' tarkoitetaan väitettä, jossa todetaan, esitetään tai annetaan ymmärtää, että elintarvikeryhmän, elintarvikkeen tai sen ainesosan ja terveyden välillä on yhteys;

--”

- 8 Saman asetuksen II luku koskee yleisiä periaatteita, ja se sisältää asetuksen N:o 1924/2006 3–7 artiklan. Asetuksen 3 artiklassa, jonka otsikkona on ”Väitteitä koskevat yleiset periaatteet”, säädetään seuraavaa:

”Ravitsemus- ja terveysväitteitä voidaan käyttää yhteisön markkinoille saatettujen elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa ja mainonnassa vain, jos ne ovat tämän asetuksen säännösten mukaisia.

Ravitsemus- ja terveysväitteet eivät saa

- a) olla totuudenvastaisia, moniselitteisiä tai harhaanjohtavia;

--

-- sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivien 2000/13/EY ja 84/450/ETY soveltamista.”

- 9 Kyseisen asetuksen 5 artiklan, jonka otsikkona on ”Yleiset edellytykset”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Ravitsemus- ja terveysväitteiden käyttö on sallittua ainoastaan, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) ravintoaineen tai muun aineen sisältymisellä, puuttumisella tai sen määrän vähentämisellä elintarvikkeessa tai elintarvikeryhmässä on osoitettu olevan väitteessä esitetyllä tavalla hyödyllinen ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus, joka on todettu yleisesti hyväksytyyn tieteellisen näytön perusteella;

--

2. Ravitsemus- ja terveysväitteet ovat sallittuja vain, mikäli keskivertokuluttajan voidaan olettaa ymmärtävän väitteessä esitetyt hyödyt.”

- 10 Mainitun asetuksen 10–19 artikla koskevat terveysväitteitä.

- 11 Saman asetuksen 10 artiklan, jonka otsikkona on ”Erityiset edellytykset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Terveysväitteet ovat kiellettyjä, jolleivät ne täytä II luvun yleisiä edellytyksiä ja tämän luvun erityisiä edellytyksiä, jolleivät ne ole saaneet tämän asetuksen mukaista hyväksyntää ja jolleivät ne sisälly 13 ja 14 artiklassa tarkoitettuihin hyväksytyjen väitteiden luetteloihin.”

Saksan oikeus

- 12 Sopimattoman kilpailun estämisestä annetun lain (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (BGBl. 2010 I, s. 254), 8 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään seuraavaa:

”Edellä 3 tai 7 §:ssä kiellettyyn kaupalliseen menettelyyn syyllistyvää henkilöä voidaan vaatia lopettamaan menettely ja, jos on olemassa vaara menettelyn toistumisesta, häntä vastaan voidaan vaatia kieltomääräystä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 13 Innova Vital, jonka johtaja on lääkäri, piti Saksassa kaupan tippoina annosteltavaa ravintolisää, jonka nimi on ”Innova Mulsin® Vitamin D₃” ja joka sisältää D₃-vitamiinia.
- 14 Innova Vitalin johtaja lähetti vuoden 2013 marraskuussa seuraavan, ainoastaan yksittäisesti nimetyille lääkäreille suunnatun kirjeen, jonka sisältö oli seuraavanlainen (jäljempänä kyseinen kirje):

”_ _

Tiedätte tilanteen: 87 prosentilla saksalaislapsista veren D-vitamiinipitoisuus on alle 30 ng/ml. Deutsche Gesellschaft für Ernährungin [DGE, Saksan ravitsemusyhdistys] mukaan pitoisuuden pitäisi kuitenkin olla 50–75 ng/ml.

Kuten lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet, D-vitamiini ehkäisee merkittävästi useita sairauksia, kuten atooppista ihottumaa, osteoporoosia, diabetesta ja MS-tautia [multippeliskleroosi]. Tutkimusten mukaan liian alhainen D-vitamiinitaso jo lapsuudessa lisää riskiä sairastua myöhemmin kyseisiin sairauksiin.

Tästä syystä olen itse antanut pojalleni suositeltuja D-vitamiinivalmisteita ja todennut, etteivät imeväiset, pienet lapset tai edes kouluikäiset lapset juurikaan arvosta perinteisiä tabletteja. Poikani sylki tabletit usein suustaan.

Immunologiaan erikoistuneena lääkärinä olen tutkinut asiaa ja kehittänyt D₃-emulsion (Innova Mulsin® D₃), joka voidaan annostella tippoina.

--

Mulsin®-emulsiotippojen hyödyt:

--

Puutostilojen nopea ehkäiseminen ja parantaminen (80 prosenttia väestöstä kärsii talvella D₃-vitamiinin puutteesta)

--

Saatte suoria tilauksia koskevat ehdot ja ilmaisia tiedotteita vastaanotollenne soittamalla numeroon --”

- 15 Kyseinen kirje sisälsi myös kuvia Innova Multin® Vitamin D₃-ravintolisästä sekä tietoa tuotteen koostumuksesta, myyntihinnasta ja päivittäisistä hoitokustannuksista annostuksen ollessa suositusten mukainen yksi tippa päivässä.
- 16 Verband Sozialer Wettbewerb nosti Landgericht München I:ssä (München I:n alioikeus, Saksa) Innova Vitalia vastaan kieltokanteen sopimattoman kilpailun estämisestä annetun lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 8 §:n nojalla.
- 17 Mainittu yhdistys väitti kansallisessa tuomioistuimessa, että kyseinen kirje sisälsi asetuksen N:o 1924/2006 10 artiklan 1 kohdassa kiellettyjä terveysväitteitä, eli seuraavat kaksi toteamusta:

”Kuten lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet, D-vitamiini ehkäisee merkittävästi useita sairauksia, kuten atooppista ihottumaa, osteoporoosia, diabetesta ja MS-tautia [multippeliskleroosi]. Tutkimusten mukaan liian alhainen D-vitamiinitaso jo lapsuudessa lisää riskiä sairastua myöhemmin kyseisiin sairauksiin.”

ja

”Puutostilojen nopea ehkäiseminen ja parantaminen (80 prosenttia väestöstä kärsii talvella D3-vitamiinin puutteesta)”.

- 18 Verband Sozialer Wettbewerb on tältä osin todennut muun muassa, että asetuksen N:o 1924/2006 säännöksiä on sovellettava sekä ammattilaisille että ei-ammattilaisille suunnattuun mainontaan.
- 19 Innova Vital sitä vastoin väittää, ettei asetus N:o 1924/2006 koske ammattilaisille suunnattua mainontaa. Innova Vital toteaa, että koska kyseinen kirje oli suunnattu ainoastaan lääkäreille, kyseisen asetuksen säännöksiä ei sovelleta kirjeeseen sisältyviin asetuksen N:o 1924/2006 10 artiklan 1 kohdassa kiellettyihin terveysväitteisiin.
- 20 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että pääasian ratkaisu riippuu siitä, miten asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohtaa – joka koskee kyseisen asetuksen kohdetta ja soveltamisalaa – on tulkittava.
- 21 Landgericht München I on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan kaupallisessa viestinnässä esitettäviin ravitsemus- ja terveysväitteisiin lopulliselle kuluttajalle sellaisenaan toimitettavia elintarvikkeita koskevassa mainonnassa, kun kaupallinen viestintä tai mainonta suuntautuu yksinomaan ammattilaisille?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 22 Kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ravitsemus- ja terveysväitteet, jotka on esitetty kaupallisessa viestinnässä, joka koskee lopulliselle kuluttajalle sellaisenaan toimitettavaa elintarviketta, silloin, kun kyseistä viestintää ei ole suunnattu lopulliselle kuluttajalle vaan yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille.

- 23 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkinnassa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. mm. tuomio 17.11.1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, 12 kohta; tuomio 4.5.2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, 44 kohta ja tuomio 17.3.2016, Liffers, C-99/15, EU:C:2016:173, 14 kohta).
- 24 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohdan sanamuodosta, on todettava, että kyseisen säännöksen mukaan mainittua asetusta sovelletaan ravitsemus- ja terveysväitteisiin silloin, kun yhtäältä kyseiset väitteet esitetään kaupallisessa viestinnässä elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä, esillepanossa tai mainonnassa ja kun toisaalta kyseiset elintarvikkeet on sellaisenaan tarkoitettu toimitettaviksi lopulliselle kuluttajalle.
- 25 Kyseinen asetus ei sisällä kaupallisen viestinnän käsitteen määritelmää. Kyseinen käsite on kuitenkin määritelty unionin oikeuden muilla aloilla johdetun oikeuden säännöksissä, joista tässä tapauksessa on haettava tukea unionin oikeuden johdonmukaisuuden varmistamiseksi.
- 26 Näin ollen direktiivin 2000/31 2 artiklan f alakohdan mukaan kaupallisella viestinnällä tarkoitetaan kaikkia viestinnän muotoja, joiden tarkoituksena on kaupallista, teollista tai käsiteollista toimintaa tai säänneltyä ammattia harjoittavan yrityksen, organisaation tai henkilön tavaroiden, palvelujen tai imagon edistäminen välittömästi tai välillisesti.
- 27 Direktiivin 2006/123 4 artiklan 12 alakohta sisältää samankaltaisen määritelmän kaupallisen viestinnän käsitteestä. Unionin tuomioistuin on tältä osin todennut, että kaupalliseen viestintään kuuluu klassisen mainonnan lisäksi muita mainonnan muotoja ja uusien asiakkaiden hankkimiseen tähtävien tietojen välittämistä (ks. tuomio 5.4.2011, Société fiduciaire nationale d'expertise comptable, C-119/09, EU:C:2011:208, 33 kohta).
- 28 Asetuksen N:o 1924/2006 neljännestä perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, että kaupallisen viestinnän käsite koskee myös viestintää, joka tehdään myynninedistämistarkoituksessa.
- 29 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa oleva kaupallisen viestinnän käsite on tässä tilanteessa ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan muun muassa viestintää, joka tehdään sellaisen elintarvikemainonnan muodossa, jonka tarkoituksena on kyseisten elintarvikkeiden myynnin edistäminen välittömästi tai välillisesti.
- 30 Tällainen viestintä voi myös tapahtua sellaisen mainoskirjeen muodossa, jonka elintarvikealan toimijat lähettävät terveydenhoidon ammattilaisille ja joka sisältää kyseisessä asetuksessa tarkoitettuja ravitsemus- tai terveysväitteitä, jotta kyseiset ammattilaiset voivat tarvittaessa suositella potilailleen mainitun elintarvikkeen ostamista ja/tai käyttöä.
- 31 Lisäksi on todettava, ettei asetuksen N:o 1924/2004 1 artiklan 2 kohdassa täsmennetä kaupallisen viestinnän vastaanottajaa eikä tehdä eroa sen mukaan, onko kyse lopullisesta kuluttajasta vai terveydenhoidon ammattilaisesta. Tästä seuraa, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 39 kohdassa – itse tuotteen on oltava lopulliselle kuluttajalle tarkoitettu, eikä sitä koskevan viestinnän.
- 32 Näin ollen on todettava, että kun kyseistä säännöstä luetaan direktiivin 2000/31 2 artiklan f alakohdan ja direktiivin 2006/123 4 artiklan 12 alakohtan kanssa, sen sanamuodosta käy ilmi, että asetusta N:o 1924/2006 sovelletaan ravitsemus- ja terveysväitteisiin, jotka sisältyvät kaupalliseen viestintään, joka on tarkoitettu yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille.
- 33 Toiseksi on korostettava, ettei tällaista tulkintaa horjuta sen asiayhteyden tarkastelu, johon asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohta sijoittuu.

- 34 On toki todettava, että – kuten Innova Vital väittää – asetuksen N:o 1924/2006 tietyt perustelukappaleet ja säännökset, kuten esimerkiksi kyseisen asetuksen 1, 9, 16, 29 ja 36 perustelukappale ja 5 artiklan 2 kohta, koskevat nimenomaisesti kuluttajia eikä niissä mainita ammattilaisia.
- 35 Se, ettei kyseisissä perustelukappaleissa ja säännöksissä mainita ammattilaisia, ei kuitenkaan voi merkitä sitä, ettei kyseistä asetusta sovelleta tilanteessa, jossa kaupallista viestintää suunnataan yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille. Tällaisessa tilanteessa elintarvikealan toimijoiden ja terveydenhoidon ammattilaisten välinen viestintä koskee nimittäin pääasiallisesti lopullista kuluttajaa, minkä tarkoituksena on se, että tämä hankkii viestinnässä mainitun elintarvikkeen mainittujen ammattilaisten antamien suositusten perusteella.
- 36 Lisäksi on todettava, ettei asetuksen N:o 1924/2006 yhdestäkään säännöksestä ilmene, ettei sitä sovellettaisi terveydenhoidon ammattilaisille suunnattuun kaupalliseen viestintään.
- 37 Mainitun asetuksen tavoitteista on lopuksi todettava, että ne tukevat tulkintaa, jonka mukaan kyseistä asetusta sovelletaan yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille suunnattuun kaupalliseen viestintään.
- 38 Kuten asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 1 kohdassa todetaan, asetuksella on nimittäin tarkoitus varmistaa sisämarkkinoiden tehokas toiminta ja kuluttajansuojan korkea taso.
- 39 Tästä on todettava, että – kuten asetuksen N:o 1924/2006 1 ja 18 perustelukappaleesta käy ilmi – terveyden suojeleminen on yksi asetuksen pääasiallisista tavoitteista (tuomio 6.9.2012, Deutsches Weintor, C-544/10, EU:C:2012:526, 45 kohta). Tältä osin on erityisesti annettava kuluttajille tarvittavat tiedot tietoisten valintojen tekemiseksi (tuomio 10.4.2014, Ehrmann, C-609/12, EU:C:2014:252, 40 kohta ja tuomio 17.12.2015, Neptune Distribution, C-157/14, EU:C:2015:823, 49 kohta).
- 40 Asetuksen N:o 1924/2006 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkennetaan vastaavasti, että ravitsemus- ja terveysväitteiden käyttö on sallittua ainoastaan, jos ravintoaineen tai muun aineen sisältymisellä, puuttumisella tai sen määrän vähentämisellä elintarvikkeessa tai elintarvikeryhmässä on osoitettu olevan väitteessä esitetyllä tavalla hyödyllinen ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus, joka on todettu yleisesti hyväksytyyn tieteelliseen näytön perusteella. Myös kyseisen asetuksen 14 perustelukappale sisältää vastaavanlaisen toteamuksen.
- 41 Kuten mainitun asetuksen 17 perustelukappaleessa todetaan, tieteellisen näytön olisi oltava ravitsemus- ja terveysväitteiden käytön tärkein näkökohta. Asetuksen N:o 1924/2006 23 perustelukappaleessa todetaan lisäksi, että terveysväitteet olisi hyväksyttävä käytettäviksi unionissa vain, jos niitä on arvioitu tieteellisesti korkeimpien standardien mukaisesti, ja että näiden väitteiden tieteellisen arvioinnin yhdenmukaisuuden varmistamiseksi Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen olisi tehtävä tällaiset arvioinnit.
- 42 Asetuksessa N:o 1924/2006 säädetään näin ollen menettelystä, jolla voidaan tarkistaa, onko asetuksessa tarkoitettu väite tieteellisesti perusteltu.
- 43 Voidaan toki katsoa, että terveydenhoidon ammattilaisilla on paremmat tieteelliset tiedot kuin lopullisella kuluttajalla, jolla kyseisen asetuksen 16 perustelukappaleen mukaan tarkoitetaan kohtuullisen valistunutta, tarkkaavaista ja huolellista keskivertokuluttajaa. Ei kuitenkaan voida katsoa, että kyseisillä ammattilaisilla voisi jatkuvasti olla hallussaan kaikki ajantasaiset tieteelliset erityistiedot, jotta he kykenisivät arvioimaan kutakin elintarviketta ja ravitsemus- tai terveysväitteitä, joita käytetään pakkausmerkinnöissä, kyseisten elintarvikkeiden esillepanossa tai mainonnassa.
- 44 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 49 kohdassa, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että totuudenvastaiset, moniselitteiset tai harhaanjohtavat väitteet saavat terveydenhoidon ammattilaiset itsensä erehtymään.

- 45 Näin ollen on olemassa vaara siitä, että kyseiset ammattilaiset välittävät vilpittömässä mielessä kaupallisessa viestinnässä mainittuja elintarvikkeita koskevia virheellisiä tietoja lopullisille kuluttajille, joiden kanssa he ovat tekemisissä. Tämä vaara on sitäkin merkittävämpi, koska mainitut ammattilaiset voivat todennäköisesti vaikuttaa huomattavasti potilaisiinsa, koska heidän ja heidän potilaidensa välillä tavallisesti on luottamussuhde.
- 46 Lisäksi on todettava, että jos terveydenhoidon ammattilaisille suunnatut ravitsemus- ja terveystieteilijät eivät kuuluisi asetuksen N:o 1924/2006 soveltamisalaan, mistä seuraisi se, että tällaisia väitteitä voitaisiin käyttää ilman, että ne perustuvat tieteelliseen näyttöön, olisi olemassa vaara siitä, että elintarvikealan toimijat kiertävät asetuksessa säädettyjä velvollisuuksia suuntaamalla viestintänsä lopulliselle kuluttajalle terveydenhoidon ammattilaisten välityksellä, minkä tarkoituksena on se, että nämä suosittelevat kyseisten toimijoiden elintarvikkeita mainitulle kuluttajalle.
- 47 Näin ollen on todettava, että kyseisen asetuksen soveltaminen ravitsemus- ja terveystieteilijöihin, jotka on esitetty ammattilaisille suunnatussa kaupallisessa viestinnässä, myötävaikuttaa kuluttajansuojan korkeaan tasoon sisämarkkinoilla, joiden tehokas toiminta asetuksella N:o 1924/2006 pyritään varmistamaan.
- 48 Innova Vitalin esittämät argumentit eivät ole omiaan horjuttamaan tulkintaa, jonka mukaan mainittua asetusta sovelletaan kaupallisessa viestinnässä esitettyihin ravitsemus- ja terveystieteilijöihin myös silloin, kun kyseinen viestintä on suunnattu yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille.
- 49 Asetuksen N:o 1924/2006 5 artiklan 2 kohdasta toki ilmenee, että ravitsemus- ja terveystieteilijät ovat sallittuja vain, mikäli keskivertokuluttaja voi ymmärtää väitteessä esitetyt hyödyt.
- 50 Tästä ei kuitenkaan voida johtaa, että kaikki elintarvikealan toimijoiden terveydenhoidon ammattilaisille suuntaama objektiivinen tieto, joka koskee uusia tieteellisiä saavutuksia ja johon sisältyy teknisen tai tieteellisen sanaston käyttöä, kuten nyt käsiteltävässä asiassa sanojen ”atooppinen ihottuma” käyttö, olisi kiellettyä.
- 51 Asetuksen N:o 1924/2006 5 artiklan 2 kohta on nimittäin ymmärrettävä siten, että kyseistä säännöstä sovelletaan silloin, kun ravitsemus- ja terveystieteilijät esitetään suoraan lopulliselle kuluttajalle, jotta hän voi tehdä tietoisin valinnan. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa, pääasiassa käsiteltävänä olevan kaltaisessa tilanteessa väitteet sisältävää kirjettä ei anneta sellaisenaan lopulliselle kuluttajalle, vaan se on tarkoitettu terveydenhoidon ammattilaisille, joita implisiittisesti kehoitetaan suosittelemaan kuluttajalle elintarviketta, jota väitteet koskevat.
- 52 Asetuksen N:o 1924/2006 neljännessä perustelukappaleessa todetaan lisäksi, ettei kyseistä asetusta olisi sovellettava ei-kaupallisessa viestinnässä esitettyihin väitteisiin, kuten julkisten terveystieteilijöiden ja elinten antamaan ravitsemusohjaukseen tai -neuvontaan, eikä lehdistössä ja tieteellisissä julkaisuissa tapahtuvaan ei-kaupalliseen viestintään ja tiedotukseen.
- 53 Kyseinen asetus ei näin ollen ole esteenä sille, että terveydenhoidon ammattilaisille annetaan objektiivista tietoa, joka koskee uusia tieteellisiä saavutuksia ja johon sisältyy teknisen tai tieteellisen sanaston käyttöä, tilanteessa, jossa viestintä on ei-kaupallista.
- 54 Kun edellä esitetty otetaan huomioon, ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1924/2006 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ravitsemus- ja terveystieteilijät, jotka on esitetty kaupallisessa viestinnässä, joka koskee lopulliselle kuluttajalle sellaisenaan toimitettavaa elintarviketta, silloin, kun kyseistä viestintää ei ole suunnattu lopulliselle kuluttajalle vaan yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille.

Oikeudenkäyntikulut

- 55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1924/2006, sellaisena kuin se on muutettuna 8.11.2012 annetulla komission asetuksella (EU) N:o 1047/2012, 1 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvat ravitsemus- ja terveysväitteet, jotka on esitetty kaupallisessa viestinnässä, joka koskee lopulliselle kuluttajalle sellaisenaan toimitettavaa elintarviketta, silloin, kun kyseistä viestintää ei ole suunnattu lopulliselle kuluttajalle vaan yksinomaan terveydenhoidon ammattilaisille.

Allekirjoitukset